

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 26. фебруара 2020. године, д о н и о ј е

РЈЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 175. тачка 2. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске" бр. 1/16 и 66/18).

О б р а з л о ж е њ е

Вељко Ђукић из Љубије, Приједор, дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 175. тачка 2. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске" бр. 1/16 и 66/18) и то у односу на члан ИИ/3. (к) Устава Босне и Херцеговине, члан 39. став 1. Устава Републике Српске, члан 23. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члан 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Према наводима даваоца иницијативе, оспорена законска одредба онемогућава здравствено способна лица која су старија од 65 година да, уколико то желе, заснују радни однос и својим радом стичу имовину у виду новца, као и да остварују друга права која произлазе из радног односа. Предлаже да Суд утврди да оспорена одредба Закона није у сагласности са Уставом Републике Српске.

У одговору на иницијативу који је доставила Народна скупштина Републике Српске наводи се, између осталог, да је уставни основ Закона чија одредба је оспорена садржан у тачки 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава, као и да давалац иницијативе на непотпун начин тумачи одредбе Устава и Конвенције које су наведене у иницијативи. Оспоравајући наводе из иницијативе, у одговору се наводи да је законодавац оспореним прописивањем остао у границама својих уставних овлашћења те да законодавац има пуну надлежност за уређење радних односа и то на начин да прописује, како опште, тако и посебне услове за заснивање и престанак радног односа, као и да је наведени услов за престанак радног односа једнак за све запослене раднике чији се радно правни статус уређује Законом о раду и да не ограничава или угрожава било које Уставом гарантовано право или слободу. У одговору су, такође, оспорени наводи даваоца иницијативе о неусаглашености оспорене одредбе Закона о раду са чланом 23. Европске конвенције, као и са чланом 1. Протокола број 1 уз Конвенцију, који дефинише заштиту имовине, јер се исти не могу довести у везу са оспореном одредбом Закона. Имајући у виду да је оспорено законско рјешење израз законодавне политике, те да није у надлежности Суда да цијени његову оправданост, у одговору се предлаже да Суд иницијативу не прихвати.

Према оспореном члану 175. тачка 2. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске" бр. 1/16 и 66/18), радни однос престаје кад радник наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања.

За оцјену основаности навода даваоца иницијативе од значаја су, по оцјени Суда, одредбе Устава којима се утврђује: да свако има право на рад и слободу рада, те да запосленима може престати радни однос противно њиховој вољи на начин и под условима који су утврђени законом и колективним уговором (члан 39. ст. 1 и 4), да се слободе и права

остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих утврђују законом, те да се законом може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање (члан 49. ст. 1. и 2), да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, радне односе (тачка 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава) и да Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте (члан 70. тачка 2).

Полазећи од наведених уставних принципа, који су од значаја за разматрање основаности навода даваоца иницијативе, Суд је оцијенио да је законодавац био овлашћен да, уређујући радне односе, уреди и питање престанка радног односа због испуњености услова законом прописане старосне доби и оствареног стажа осигурања, и то за све запослене у Републици Српској чији се радно правни статус уређује Законом о раду. Оспореном одредбом Закона о раду се, по оцјени Суда, не доводи у питање остваривање Уставом зајемченог права на рад са аспекта члана 39. став 1. Устава и то, прије свега, зато што Уставом није утврђена садржина права на рад, већ се према Уставу право на рад јемчи у складу са законом, што значи да се остварује на начин прописан законом, али и због тога што јемство на рад на значи да радни однос не може престати на начин и под условима предвиђеним законом. При томе, искључиво је ствар цјелисходне процјене законодавца на који начин ће уредити питање горње старосне границе за престанак радног односа запосленом, а цјелисходност и оправданост појединих законских рјешења Уставни суд, сагласно одредбама члана 115. Устава, није надлежан да оцјењује.

Наводе даваоца иницијативе да је оспореном одредбом Закона о раду повријеђен члан 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију, којом је прописано да свако физичко и правно лице има право на несметано уживање своје имовине, те члан 23. Европске конвенције, којим је прописан мандат и разрјешење судија Европског суда за људска права, Суд није разматрао будући да у иницијативи нису наведени разлози и објашњења у чему би се састојала евентулане повреде ових одредаба Конвенције.

Оцјена уставности оспорене одредбе Закона о раду у односу на члан III/3. (к) Устава Босне и Херцеговине није у надлежности Уставног суда, који је према члану 115. Устава овлашћен, између осталог, да одлучује о сагласности закона са Уставом Републике Српске.

Цијенећи да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић и академик проф. др Снежана Савић

Број: У-38/19

26. фебруара 2020. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА
Мр Џерард Селман, с.р.